

Sygn. akt VII U 1811/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Ołtarzewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Alicja Jarzyna

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2014 r. w Gdańsku

sprawy J. K. i (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczeń społecznych

na skutek odwołania J. K. i (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 28 maja 2013 r. nr (...)

1. oddala odwołania,

2. zasądza od ubezpieczonej J. K. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

3. zasądza od odwołującego się (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1811/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. stwierdził, że J. K. nie podlega ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu) z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę u płatnika składek (...) Sp. z o.o. od dnia 1 października 2012 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych przez przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. jako pracownik zatrudniony w oparciu o dwie umowy o pracę tj. na okres próbny od 01 października 2012 r. do 14 października 2012 w wymiarze ¼ etatu na stanowisku pracownika ds. administracyjnych z wynagrodzeniem 750 zł brutto oraz na czas nieokreślony od 15 października 2012 r. w wymiarze ½ etatu na stanowisku referenta do spraw szkoleń z wynagrodzeniem 3.000 zł brutto. Ponadto pozwany zwrócił uwagę na fakt, iż ubezpieczona zawnioskowała o wypłatę zasiłku chorobowego związanego z ciążą. Zwolnienie lekarskie skarżącej w

ciągłości opiewało na okres od dnia 27 listopada 2012 r. do dnia 11 kwietnia 2013 r., od dnia 12 kwietnia 2013 r. do dnia 26 września 2013 r. odwołująca się przebywała na zasiłku macierzyńskim.

W związku z realizacją świadczenia organ rentowy zwrócił się do pracodawcy skarżącej o udokumentowanie realizacji zawartego stosunku pracy. Po analizie udostępnionej przez płatnika dokumentacji pozwany ustalił, iż brak jest zakresu obowiązków czy list obecności – na którym obowiązek potwierdzania obecności w pracy zniesiono zarządzeniem wydanym w dniu 01 października 2012 r. (tj. w dniu przyjęcia do pracy skarżącej). Ponadto w badanym materiale dowodowym pozwany nie stwierdził żadnych dowodów pracy ubezpieczonej, które stanowiłyby o realizacji woli obu stron stosunku pracy. W ocenie pozwanego kwestionariusz osobowy dla pracodawcy, kwestionariusz dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie formularz z danymi osobowymi, oświadczenie pracownika, dyplom ukończenia studiów, świadectwo pracy od innego pracodawcy, zaświadczenie lekarskie, oświadczenie PIT-2 stanowiące dowód na okoliczność zawarcia stosunku pracy nie są decydujące w aspekcie czy stosunek pracy faktycznie był wykonywany. Organ rentowy podkreślił, iż materiał nie wykazał, gdzie praca była wykonywana, w jakich godzinach, kto ją nadzorował, czy w trakcie trwania stosunku pracy istniała trwała więź łącząca pracownika z pracodawcą. Pozwany zwrócił również uwagę na fakt, iż skarżąca miała przygotować i zorganizować kurs do zakończenia 2012 r. W załączonym do dokumentacji dzienniku szkolenia nie figuruje jakikolwiek podpis lub adnotacja ubezpieczonej. Organ rentowy wskazał także, iż liczba przeszkolonych osób (...) Sp. z o.o. wynosiła 2. W związku z powyższym organ rentowy stwierdził całkowity brak rzeczywistych efektów wykonywanej pracy w ciągu ustalonego wymiaru 8 godzin dziennie w przepracowanym czasie i poddał pod wątpliwość motywację nawiązanego stosunku pracy. Reasumując pozwany stwierdził, iż poza przesłanką pozorności zatrudnienia oraz barku racjonalnej przyczyny, nawiązanie stosunku pracy naruszało zasady współzycia społecznego w świetle art. 5 k.c. i art. 8 k.p. co w konsekwencji prowadziło do naruszenia zasad solidarności uczestników systemu ubezpieczeń społecznych, a także ekwiwalentności składek do pobranych świadczeń.

Odwołania od powyższej decyzji złożył płatnik składek (...) sp. z o.o. w G. oraz ubezpieczona J. K. zaskarżonej decyzji zarzucając naruszenie:

1. art. 2 k.p.a. w związku z art. 61 § 4 k.p.a., art. 9 k.p.a., art. 10 § 1 k.p.a. tzn. pozbawienie ubezpieczonej praw strony, jako że :

- nie została zawiadomiona o wszczęciu postępowania wyjaśniającego

- nie była informowana o przebiegu postępowania wyjaśniającego i o okolicznościach mogących mieć wpływ na ustalenie praw ubezpieczonej

- przed wydaniem decyzji ubezpieczona jak i płatnik nie mieli możliwości wypowiedzenia się co do zebranych materiałów i dowodów

2. naruszenie zasady swobody umów

3. pominięcie istotnych faktów wskazujących na świadczenie pracy przez ubezpieczoną m.in. kwitowanie wpłat za kurs – (dowody k.p. od nr 1/k do numeru 16 k załączone do dziennika szkoleń)

4. dyskryminację ubezpieczonej ze względu na płeć

5. naruszenie art. 83 § 1 i art. 58 § 1 k.c. przez błędne przypisanie umowie zawartej przez ubezpieczoną oraz płatnika składek cech pozorności

W związku z powyższym płatnik oraz ubezpieczona wnieśli o uchylenie wskazanej decyzji w całości jako niezgodnej z prawem.

W uzasadnieniu odwołań wskazano, iż ubezpieczona na żadnym etapie postępowania nie mogła złożyć dowodów ani wyjaśnień, które mogłyby potwierdzić, iż zawarła umowę rzeczywistą z wolą jej wykonania i trwania. Ubezpieczona

oraz płatnik składek podkreślili także, iż zawierając umowę o pracę ubezpieczona nie wiedziała, że jest w ciąży, co więcej nie planowała w tym czasie zajścia w ciążę. W dalszej części odwołania podniesiono, iż wynagrodzenie jakie zaproponowano ubezpieczonej było adekwatne do jej wykształcenia, a zakres przypisanych jej zadań był adekwatny do czasu pracy. Odwołujący się zakwestionowali prawdziwość twierdzeń, jakoby w dzienniku szkolenia nie figurował jakikolwiek podpis skarżącej. Wskazali nadto, iż zatrudnienie w 2012 roku tylko 2 osób przemawiało za tym, by nie tworzyć pisemnego zakresu czynności, gdyż przełożony wspólnie z ubezpieczoną ustalali zakres działań na bieżąco. Strony skarżące zwróciły uwagę, iż działania zmierzające do kontrolowania pracodawców zatrudniających kobiety ciężarne mogą być uznane za dyskryminację ze względu na płeć a także działania naruszające godność pracownika – kobiety.

Zarządzeniem z dnia 06 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy działając w oparciu o treść art. 219 k.p.c. połączył sprawy powstałe na skutek odwołań obydwu skarżących do wspólnego rozpoznania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Ubezpieczona J. K., urodzona w 16 czerwca 1983 r., posiada wykształcenie wyższe ekonomiczne – tytuł magistra ekonomii w zakresie transportu i logistyki, uzyskany na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu G..

dowód: dyplom ubezpieczonej – k. 47 akt ubezpieczeniowych

Ubezpieczona w okresie od dnia 23 kwietnia 2008 r. do dnia 21 października 2008 r. była zatrudniona w przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. na stanowisku sekretarki, zaś w okresie od dnia 10 lutego 2009 r. do dnia 10 marca 2009 r. była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna.

okoliczności bezsporne, vide: świadectwo pracy z dnia 31 października 2008 r. – k. 49 akt ubezpieczeniowych

Od dnia 16 marca 2009 r. ubezpieczona została zatrudniona u swojego ojca w oparciu o umowę o pracę zawartą z (...) R. G.. Do dnia 30 września 2012 r. skarżąca świadczyła pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, zaś od dnia 01 października 2012 r. w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu. Ubezpieczona została zatrudniona na stanowisku kierowcy – pracownika biurowego za wynagrodzeniem 10 zł/godzina + 10% premii uznaniowej.

dowód: deklaracja ZUS Z-3 – korekta – nienumerowane karty akt ubezpieczeniowych, umowa o pracę z dnia 16 marca 2009 r., aneks do umowy o pracę z dnia 01 października 2012 r. - akta osobowe – koperta na k. 67 akt sprawy

W związku z zatrudnieniem w (...) R. G. tytułem wynagrodzenia skarżąca otrzymała:

- w październiku 2012 r. kwotę 1.669,80 zł
- w listopadzie 2012 r. kwotę 1.234,20 zł.

dowód: pismo pozwanego z dnia 28 stycznia 2013 r. – nienumerowane karty akt ubezpieczeniowych

Ubezpieczona w dniu (...) urodziła córkę M. K. (1).

dowód: odpis skrócony aktu urodzenia nr 691/2010 z Urzędu Stanu Cywilnego w G. – nienumerowane karty akt ubezpieczeniowych i k. 35 akt sprawy

Skarżąca w okresie od 27 lipca 2010 r. do dnia 30 września 2012 r. przebywała na urlopie wychowawczym u pracodawcy R. G., przy czym we wniosku o ten urlop wносиła o jego udzielenie do dnia 26 lipca 2013r.

W okresie od dnia 27 listopada 2012 r. do dnia 29 grudnia 2012 r. pobierała zasiłek chorobowy (wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy związanej z zagrożeniem ciąży przedwczesnym porodem) wypłacany przez pracodawcę. Następnie od dnia 30 grudnia 2012 r. do dnia 11 kwietnia 2013 r. otrzymywała zasiłek chorobowy wypłacany przez pozwany organ.

dowód: pismo pozwanego z dnia 28 stycznia 2013 r. – nienumerowane karty akt ubezpieczeniowych, wniosek o udzielenie urlopu wychowawczego z dnia 09 lipca 2010 r., oświadczenie o rezygnacji z części urlopu wychowawczego z dnia 21 września 2012 r. – akta osobowe – koperta na k. 67 akt sprawy, zaświadczenie lekarskiej z dnia 03 lipca 2013 r. – nienumerowane karty akt ubezpieczeniowych

Ubezpieczona ostatnio miesiączkowała przed ciążą 13 lipca 2012 r. W dniu 17 września 2012r. ubezpieczona była u ginekologa, który stwierdził ciążę, zalecił wykonanie badania USG oraz odnotował, że ubezpieczona nie chce zwolnienia. W kilka dni po tej wizycie lekarskiej, bo już 21 września 2012r. ubezpieczona złożyła do pracodawcy R. G. pisemną rezygnację z dalszego urlopu wychowawczego i zgłosiła zamiar przystąpienia do pracy w dniu 01 października 2012r. Kolejną wizytę u ginekologa w trakcie drugiej ciąży odwołującą się odbyła w dniu 08 października 2012 r. – wówczas ginekolog położnik rozpoznał u niej 13 tydzień ciąży.

dowód: kopia karty ciąży ubezpieczonej – koperta na k. 71 akt sprawy

Według treści umowy o pracę z datą 01 października 2012 r. J. K. została zatrudniona w (...) Sp. z o.o. w G. (...) sp. z o.o.) na okres próbny trwający od dnia 01 października 2012 r. do dnia 14 października 2012 r. w wymiarze ¼ etatu na stanowisku pracownika do spraw administracyjnych z wynagrodzeniem 750 zł brutto.

Według kolejnej umowy zawartej z płatnikiem skarżąca została zatrudniona na czas nieokreślony począwszy od dnia 15 października 2012 r. w wymiarze ½ etatu na stanowisku referenta ds. szkoleń z wynagrodzeniem 3.000 zł brutto.

dowód: kwestionariusz osobowy dla pracownika – k. 39 akt ubezpieczeniowych, kwestionariusz osobowy dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie – k. 41 akt ubezpieczeniowych, dane osobowe ubezpieczonej – k. 43 akt ubezpieczeniowych, oświadczenie PIT-2 – k. 53 akt ubezpieczeniowych, karta szkolenia wstępnego BHP - k. 57 akt ubezpieczeniowych, umowa o pracę z dnia 01 października 2012 r. – k. 59 akt ubezpieczeniowych, dodatkowa informacja dla pracownika – k. 61 i 65 akt ubezpieczeniowych, umowa o pracę z dnia 15 października 2012 r. – k. 67 akt ubezpieczeniowych, akta osobowe – koperta na k. 78 akt sprawy

W trakcie przeprowadzonego w dniu 01 października 2012 r. badania lekarskiego, zleconego przez płatnika (...) sp. z o.o., mającego na celu ustalenie, czy ubezpieczona jest zdolna do pracy na stanowisku pracownika ds. administracyjnych ubezpieczona podała lekarzowi profilaktykowi, iż jest w 12 tygodniu ciąży.

dowód: s. 5 karty badania profilaktycznego – koperta na k. 64 akt sprawy

(...) sp. z o.o. w G. zgłosił ubezpieczoną do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego od dnia 01 października 2012 r.

dowód: deklaracja (...) nienumerowane karty akt ubezpieczeniowych i k. 87 akt sprawy

W/w płatnik od dnia 30 grudnia 2010 r. figuruje w rejestrze instytucji szkoleniowych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w G..

dowód: pismo Wojewódzkiego Urzędu Pracy w G. z dnia 01 marca 2013 r. – k. 29 akt ubezpieczeniowych, aktualizacja danych instytucji szkoleniowej – k. 31-33 akt ubezpieczeniowych

W 2012 r. płatnik (...) sp. z o.o. poza ubezpieczoną zatrudniał jeszcze jednego pracownika – A. S. – która została zatrudniona u płatnika (...) sp. z o.o. w dniu 01 października 2012 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w wymiarze ¼ etatu na stanowisku prezesa za wynagrodzeniem 375 zł brutto.

dowód: kwestionariusz osobowy dla pracownika – k. 85 akt ubezpieczeniowych, kwestionariusz osobowy dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie – k. 87 akt ubezpieczeniowych, dane osobowe ubezpieczonej – k. 89 akt ubezpieczeniowych, dyplom ukończenia studiów – k. 91 akt ubezpieczeniowych, oświadczenie PIT-2 – k. 93 akt ubezpieczeniowych, karta szkolenia wstępnego BHP - k. 101 akt ubezpieczeniowych, umowa o pracę z dnia

01 października 2012 r. – k. 103 akt ubezpieczeniowych, dodatkowa informacja dla pracownika – k. 105 akt ubezpieczeniowych, zaświadczenie lekarskie (...) – k. 95 akt ubezpieczeniowych

Zarządzeniem z dnia 01 października 2012 r. (tj. z daty zatrudnienia w przedsiębiorstwie ubezpieczonej J. K. i A. S.) płatnik (...) sp. z o.o. zniósł obowiązek potwierdzania obecności w pracy w listach obecności.

dowód: zarządzenie prezesa zarządu płatnika z dnia 01 października 2012 r. – nienumerowane karty akt ubezpieczeniowych

W organizowanym przez płatnika w okresie od dnia 05 listopada do dnia 29 grudnia 2012 r. szkoleniu pt. „Księgowość w działalności gospodarczej – podatkowa księga przychodów i rozchodów dla każdego”, zorganizowanym przez (...) Sp. z o.o. (płatnika (...) sp. z o.o.) udział wzięło 8 osób.

Z planu zajęć szkolenia, przy którym pracować miała ubezpieczona J. K., nie wynika, aby skarżąca prowadziła jakiegokolwiek zajęcia. Powyższy dokument nie zawierał podpisu ubezpieczonej. Każda rubryka została podpisana przez doradcę podatkowego A. B.. Również protokół z mającego miejsce w dniu 29 grudnia 2012 r. egzaminu nie został podpisany przez J. K., a przez w/w A. B. oraz B. Ż..

dowód: dokumentacja szkolenia płatnika pt. „Księgowość w działalności gospodarczej – podatkowa księga przychodów i rozchodów dla każdego” – nienumerowane karty akt ubezpieczeniowych

Od dnia 04 lutego 2013 r. w przedsiębiorstwie płatnika na czas nieokreślony w wymiarze pełnego etatu na stanowisku prezesa zatrudniony został M. L., za wynagrodzeniem 1.600 zł brutto miesięcznie.

dowód: umowa o pracę z dnia 04 lutego 2013 r. – k. 113 akt ubezpieczeniowych, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 13 listopada 2012 r. – k. 115 akt ubezpieczeniowych, zaświadczenie lekarskie nr (...) – k. 119 akt ubezpieczeniowych, zeznania przedstawiciela płatnika M. L. – protokół skrócony k. 113 akt sprawy, protokół elektroniczny k. 114 akt sprawy

Ponadto od dnia 11 lutego 2013 r. w spółce na stanowisku specjalisty ds. zatrudnienia zatrudniona jest również B. Ż., uzyskująca wynagrodzenie 3.000 zł brutto miesięcznie. Zajmuje się ona sprawami dotyczącymi nawiązywania, zmian i rozwiązywania stosunku pracy, jak również zagadnieniami z zakresu ubezpieczeń społecznych i realizacją obowiązku odprowadzania z tego tytułu składek.

W tej samej dacie zatrudniono w spółce (...) w wymiarze pełnego etatu na stanowisku referenta ds. księgowości za wynagrodzeniem 2.400 zł oraz A. W. za wynagrodzeniem 2.000 zł.

dowód: zeznania B. Ż. przed pozwanym – k. 121 akt ubezpieczeniowych, wykaz pracowników płatnika – k. 76 akt sprawy

W okresie od dnia 12 kwietnia 2013 r. do dnia 29 sierpnia 2013 r. ubezpieczona przebywa u płatnika (...) sp. z o.o. w G. na urlopie macierzyńskim w związku z urodzeniem syna M. K. (2), urodzonego dnia (...)

Następnie od dnia 30 sierpnia 2013 r. do dnia 26 września 2013 r. wykorzystwała dodatkowy urlop macierzyński.

dowód: wniosek o urlop macierzyński z dnia 12 kwietnia 2013 r. – k. 6B akt osobowych, wniosek o dodatkowy urlop macierzyński z dnia 12 kwietnia 2013 r. – k. 7B akt osobowych – koperta na k. 78 akt sprawy, kopia dokumentacji lekarskiej ubezpieczonej – koperta na k. 98 akt sprawy

W okresie od 28 marca 2013 r. łącznie do dnia 04 kwietnia 2013 r. pozwany organ ubezpieczeniowy przeprowadził kontrolę u płatnika składek, której przedmiotem było zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania zobowiązany jest Zakład – za okres od dnia 01 września 2012 r. do dnia 31 grudnia 2012 r.

dowód: zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli – nienumerowane karty akt składkowych, protokół kontroli z dnia 04 kwietnia 2013 r. – k. 131-143 akt ubezpieczeniowych

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ubezpieczeniowych oraz w aktach sprawy, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu.

Stan faktyczny Sąd ustalił również na podstawie zeznań przedstawiciela płatnika M. L., jak i ubezpieczonej J. K.. W ocenie Sądu zeznania tych osób zasługują na walor wiarygodności jedynie w zakresie, w jakim posłużyły do stwierdzenia powyższego stanu faktycznego. Ponadto Sąd miał na uwadze fakt, podnoszony przez M. L. już w toku postępowania przed pozwanym organem, iż został on powołany do zarządu oraz do pełnienia funkcji prezesa zarządu spółki płatnika dopiero w lutym 2013 r., zatem nie posiada wiedzy w zakresie przebiegu zatrudnienia skarżącej.

Równocześnie Sąd Okręgowy odmówił wiary zeznaniom wszystkich przesłuchanych w sprawie osób w zakresie w jakiej wskazywali oni, iż ubezpieczona wykonywała jakiegokolwiek prace czy zadania na rzecz płatnika składek.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonej J. K. jako i skarżącej Spółki nie są zasadne i z tego tytułu nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1443 j.t. ze zm.), dalej: ustawa systemowa, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

W myśl art. 11 ust. 1 tejże ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12. Zaś art. 12 ust. 1 ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Ustawa systemowa w art. 8 ust. 1 podaje, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

Z kolei art. 13 ust. 1 tejże ustawy wskazuje, iż obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach: pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Definicję pracownika zawiera art. 2 k.p. zgodnie z którym pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie m.in. umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie pomiędzy pracownikiem, a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być zatem faktyczna realizacja treści stosunku pracy, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego za pracę. Dla skuteczności umowy o pracę wystarczy zatem zgodna wola stron, wyrażona w umowie o pracę. Podkreślić jednak należy, iż zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 1995 r., I PZP 7/95, OSNAPiUS 18/95, poz. 227; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997 r., I PKN 276/97, OSNAPiUS13/98, poz. 397).

Mając na względzie specyfikę postępowania w sprawach ubezpieczeń społecznych oraz fakt, iż w przedmiotowej sprawie pomiędzy skarżącymi a organem ubezpieczeń społecznych powstał spór dotyczący obowiązku ubezpieczeń społecznych – Sąd Okręgowy uznał, że przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie winna znaleźć zasada wyrażona w art. 232 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu strona jest obowiązana wykazać dowodami zasadność zgłoszonych przez nią twierdzeń. Ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje.

Zgodnie bowiem z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sama zasada skonkretyzowana w art. 6 k.c., jest jasna. Ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, ten zaś, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje (Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza, część ogólna. Stanisław Dmowski i Stanisław Rudnicki, Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2005 r., wydanie 6).

Przenosząc powyższą regułę na grunt niniejszej sprawy należy przyjąć, iż skarżąc decyzję pozwanego organu, zaprzeczając jego twierdzeniom, który na podstawie przeprowadzonego postępowania kontrolnego dokonał niekorzystnych dla ubezpieczonej ustaleń, skarżący winni byli w postępowaniu przed Sądem nie tylko podważyć trafność poczynionych w ten sposób ustaleń dotyczących obowiązku ubezpieczeń społecznych, ale również, nie ograniczając się do polemiki z tymi ustaleniami, wskazać na okoliczności i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których możliwym byłoby wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych z jej stanowiskiem reprezentowanym w odwołaniu od decyzji.

W ocenie Sądu Okręgowego z powyższego obowiązku odwołujący się nie wywiązali się w stopniu umożliwiającym uznanie ich twierdzeń i zarzutów za zasadne.

Mając na względzie całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy uznał, iż zawierając umowę o pracę strony zamierzały jedynie doprowadzić do nabycia przez ubezpieczoną prawa do wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu choroby i macierzyństwa.

Wskazać przy tym należy, iż sam fakt zawarcia umów o pracę na piśmie i zgłoszenie danej osoby do ubezpieczeń społecznych jako pracownika – co niewątpliwie w przypadku skarżącej miało miejsce – nie świadczy o istnieniu stosunku pracy.

Wobec powyższego, mając na uwadze treść art. 83 k.c. należało przyjąć, iż umowa zawarta pomiędzy ubezpieczoną a płatnikiem składek (...) sp. z o.o. była pozorna i nie wywarła skutków prawnych w postaci objęcia odwołującej się obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym (emerytalnego, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu.) jako pracownika.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż Sąd Okręgowy co do zasady nie dał wiary zeznaniom ubezpieczonej uznając je za niewiarygodne z następujących względów:

- mając na uwadze wykształcenie ubezpieczonej, fakt, iż uprzednio przechodziła już jedną ciążę oraz urodziła dziecko trudno dać wiarę twierdzeniom skarżącej jakoby w dniu zawarcia umowy o pracę z płatnikiem (...) sp. z o.o. nie miała świadomości, iż jest w ciąży;
- w dniu 01 października 2012r. w czasie badania profilaktycznego ubezpieczona poinformowała lekarza, że jest w 12 tygodniu ciąży, a rzekomo do połowy października nie wiedziała o ciąży. W świetle powyższych okoliczności jak również faktu, iż w trakcie zawierania umowy z płatnikiem ubezpieczona nie miesiączkowała od ponad 2 miesięcy

należało przypuszczać, iż ubezpieczona jako osoba pełnoletnia, świadoma oraz wykształcona zdawała sobie sprawę co jest tego przyczyną;

- w wywiadzie od ubezpieczonej przy przyjęciu do szpitala (dok. med. k.98) odnotowano, że była pod opieką poradni K od 10 tygodnia ciąży, czyli już we wrześniu 2012r. o ciąży wiedziała;

- znamienne jest też, że po wizycie u ginekologa odbytej 17 września 2012r., już 21 września 2012r. ubezpieczona nie tylko rezygnuje z urlopu wychowawczego u swojego ojca i wyraża gotowość powrotu do pracy od 01 października 2012r., to jeszcze – mimo ciąży – podejmuje dodatkowe zatrudnienie;

- twierdzenia ubezpieczonej jakoby w trakcie pierwszej ciąży nie występowały żadne problemy jest niezgodne z prawdą zważywszy, że w pierwszą ciążę ubezpieczona zaszła na przełomie kwietnia i maja 2009 r., a począwszy od połowy lipca 2009 r. do dnia porodu przebywała na zwolnieniu lekarskim. Wobec powyższego przekonanie skarżącej, że w trakcie kolejnej ciąży nie wystąpią okoliczności zdrowotne uniemożliwiającej odwołującej się świadczenie pracy u obu pracodawców w wymiarze ponad 1 etatu było niczym nieuzasadnione;

- w toku przeprowadzonego postępowania ubezpieczona nie zdołała skutecznie udowodnić, iż jej córka chodzi do przedszkola, bowiem nie przedłożyła na tę okoliczność stosownych dowodów. Wprawdzie w toku postępowania ubezpieczona wskazywała, iż ma zawarła umowę z przedszkolem począwszy od września 2012 roku, jednakże a aktach osobowych ubezpieczonej dotyczących zatrudnienia w (...) R. G. znajduje się wniosek o udzielenie urlopu wychowawczego do lipca 2013 roku – co wskazuje, iż ubezpieczona do w/w czasu planowała pozostać w domu i zająć się córką;

- ubezpieczona zeznała, iż poszukiwała pracy, w efekcie powyższego pozyskała informację o ofercie zatrudnienia u płatnika (...) sp. z o.o. Podkreślić należy, iż odwołują się nie przedstawiła jednak żadnych dowodów potwierdzających w/w okoliczności. Również sam płatnik nie wskazywał, aby podejmował formalne działania w zakresie poszukiwania kandydata do pracy – nie opublikował nigdzie ogłoszeń (Internet, tytuły prasowe) o pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, iż strony zawierając kolejne umowy o pracę miały świadomość co do stanu skarżącej, a zawarte umowy, w szczególności druga z umów zawarta na czas nieokreślony zmierzała jedynie do polepszenia sytuacji majątkowej odwołującej się.

Z kolei odwołująca się Spółka ani nie wykazała potrzeby zatrudnienia ubezpieczonej, ani też motywów ustalenia jej wynagrodzenia na poziomie 3.000zł za pół etatu (czyli 6.000zł gdyby pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy). Żaden z prezesów zarządu nie osiągał nawet zbliżonej kwoty wynagrodzenia, zaś pozostali pracownicy zatrudnieni w 2013r. w pełnym wymiarze czasu pracy i według Sądu na bardziej odpowiedzialnych stanowiskach zarabiali połowę lub nawet 1/3 tego, co ustalono dla ubezpieczonej.

Brak jest dowodów na faktyczne realizowanie stosunku pracy, a o fakcie tym nie mogą przesądzać złożone kserokopie pokwitowań, gdzie tylko na 2 egzemplarzach kserokopii widoczny jest podpis ubezpieczonej. Nie wiadomo kiedy kwity te zostały sporządzone, kto dokonywał wpłat i czy rzeczywiście wpłaty takie zostały w Spółce zaksięgowane.

Ponadto w toku sprawy skarżący nie udowodnili, czy po odejściu ubezpieczonej na zwolnienie lekarskie, urlop macierzyński i rodzicielski pracodawca zatrudnił kolejną osobą na stanowisko pracownika ds. administracyjnych. Odwołujący się nie wskazali również aby obowiązki, które dotychczas rzekomo wykonywała skarżąca zostały powierzone innemu pracownikowi zatrudnionemu u płatnika.

Powyższe pozwala Sądowi poddać pod wątpliwość jako taką celowość stworzenia stanowiska pracy ubezpieczonej u płatnika. W ocenie Sądu, skarżący nie wykazali racjonalnej i ekonomicznej potrzeby zatrudnienia ubezpieczonej na wskazanym w umowie o pracę stanowisku oraz ze wskazanym przez strony umowy wynagrodzeniem.

Podkreślić przy tym trzeba, iż skarżąca nie umiała przekonywująco wskazać, z jakiego powodu podjęła zatrudnienie u płatnika (...) sp. z o.o. w G., równocześnie redukując wymiar zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy (...)

R. G. tj. u swojego ojca. Przywoływała fakt rzekomych problemów finansowych przedsiębiorstwa ojca i świadomości możliwości utraty pracy. Jednakże również powyższe okoliczności nie zostało przez skarżącą poparte wiarygodnymi dowodami.

W sytuacji gdy umowy o pracę z ubezpieczoną z dnia 01 i 15 października 2012r. stanowiły czynność pozorną, a więc nieważną z mocy prawa, to tym samym nie mogły one wywrzeć skutków prawnych w postaci objęcia ubezpieczoną obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi – jako pracownika.

Z powyżej wskazanych względów, uznając odwołania ubezpieczoną i płatnika za nieuzasadnione, Sąd Okręgowy w punkcie 1 wyroku na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami, oddalił odwołania skarżącej J. K. oraz płatnika składek (...) sp. z o.o. w G. jako niezasadne.

W punkcie 2 i 3 wyroku Sąd rozstrzygnął o kosztach postępowania. Kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. w związku z § 2 ust. 1 i 2 w związku z § 3 ust. 1 w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013 r. poz. 490 z późn. zm.), zgodnie z wnioskiem pozwanego organu w odpowiedzi na odwołanie, Sąd zasądził zarówno od ubezpieczoną J. K., jak i płatnika składek (...) sp. z o.o. w G., jako stron przegrywających na rzecz organu kwotę po 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanego, zasądzając je w dwukrotności stawki minimalnej, biorąc pod uwagę rodzaj i stopień zawichości sprawy, nakład pracy pełnomocnika oraz jego wkład pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i dokonania jej rozstrzygnięcia.

SSO Maria Ołtarzewska